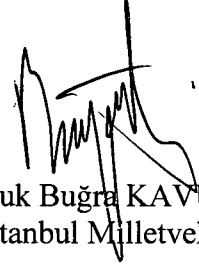

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 2/3/2026

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından yürütülen sosyal konut projeleri kapsamında İzmir'in Menemen ilçesinde planlanan büyük ölçekli konut inşaatlarının, bölgedeki tarım alanları, mera vasfındaki araziler, doğal sit alanları ve hayvancılık faaliyetleri üzerinde geri dönüşü zor etkiler yaratabileceği ifade edilmektedir.

Proje alanının Doğaköy Mahallesi sınırlarında yer aldığı; bölgenin önemli ölçüde mera ve tarım arazisi niteliği taşıdığı, küçük ve orta ölçekli üreticilerin hayvancılık faaliyetlerini sürdürdüğü, hayvan otlatma alanlarının yoğun biçimde kullanıldığı belirtilmektedir. Bu alanların yapılaşmaya açılması halinde yalnızca arazi kaybı yaşanmayacak; aynı zamanda hayvancılık üretim zinciri, yem temini, mera dengesi ve kırsal geçim kaynakları da doğrudan etkilenecektir.

Menemen Ovası ve çevresi, İzmir ve Ege Bölgesi açısından önemli bir tarımsal üretim havzasıdır. Tarım arazilerinin ve meraların yapılaşmaya açılması; gıda üretim kapasitesinin azalması, yerel üreticinin tasfiyesi, kırsal nüfusun yerinden edilmesi ve kent yoksulluğunun artması gibi sonuçlar doğurabilecektir. Türkiye'nin son yıllarda artan gıda fiyatları, ithalat bağımlılığı ve üretim maliyetleri dikkate alındığında, tarım alanlarının korunması ulusal ölçekte stratejik bir önem taşımaktadır.

Öte yandan, söz konusu alanların bir bölümünün doğal sit statüsüne sahip olduğu ve ekolojik denge açısından hassas nitelikler taşıdığı yönündeki iddialar da kamuoyuna yansımıştır. Doğal sit alanları; biyolojik çeşitliliğin korunması, su havzalarının sürdürülebilirliği ve iklim değişikliğine karşı dirençli ekosistemlerin devamlılığı açısından kritik önemdedir. Bu alanlarda yapılacak yoğun konut projelerinin; su kaynakları, toprak kalitesi, yer altı su dengesi ve mikroklima üzerinde uzun vadeli etkiler yaratabileceği açıktır.

Bununla birlikte, bölge halkı tarafından söz konusu projenin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve tarihsel değerler açısından da risk oluşturduğu ifade edilmektedir. Kırsal yerleşimlerin ve üretim kültürünün ortadan kalkması, yerel toplumsal dokunun çözülmesi anlamına gelmektedir. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin sürdürüldüğü alanların betonlaşması, geri dönüşü mümkün olmayan bir mekânsal dönüşüme yol açmaktadır.

Konut ihtiyacının karşılanması elbette kamusal bir sorumluluktur; ancak bu ihtiyacın karşılanması sürecinde tarım arazilerinin korunması, mera varlığının sürdürülmesi, doğal sit alanlarının muhafazası ve kırsal kalkınma politikalarıyla uyumlu planlama yapılması anayasal çevre koruma ilkeleri ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri bakımından zorunludur. Bu nedenle Menemen'de planlanan TOKİ projesinin; tarım ve mera alanları üzerindeki etkilerinin, hayvancılık faaliyetlerine doğrudan ve dolaylı sonuçlarının, ekolojik denge ve doğal sit statüsü bakımından uygunluğunun, bölgesel gıda üretim kapasitesine etkisinin, katılımcı planlama ve yerel halkın görüşlerinin dikkate alınıp alınmadığının şeffaf biçimde açıklığa kavuşturulması kamu yararı açısından zorunlu hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Menemen Doğaköy Mahallesi sınırları içinde TOKİ tarafından planlanan toplu konut projesine ilişkin ÇED sürecinin ne aşamada olduğunu açıklayabilir misiniz?
2. Proje alanı olarak belirlenen ve tarım-hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı mera ve doğal sit alanlarının resmi arazi kullanım ve çevre koruma statüleri nedir?
3. Projenin hayvan otlakları, mera alanları ve hayvancılık üretim alanları üzerindeki muhtemel etkileri hangi bilimsel/teknik çalışmalara göre değerlendirilmiştir?
4. Planlanan proje nedeniyle bölgede kaç adet küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık işletmesinin yer aldığı; kaç hayvanın etkilenebileceği konusunda Bakanlığınızın elinde güncel bir veri var mıdır?
5. Tarım ve hayvancılığın sürdürülebilirliği açısından Bakanlığınızca, mera alanlarının korunması, restorasyonu ve alternatif yaşam-otlak alanlarının planlanması gibi politika ve programlar yürütülmekte midir?
6. Söz konusu konut projesinin planlanması aşamasında Bakanlığınızın, yerel üreticiler, çiftçi örgütleri ve sivil toplum kuruluşları ile katılımcı bir planlama süreci yürütülmüş müdür?
7. Projenin uygulanması durumunda söz konusu alanlarda tarımsal üretim ve hayvancılık faaliyetlerinin ekonomik sürdürülebilirliği açısından Bakanlığınız hangi ekonomik analizleri yapmıştır?
8. Bakanlığınız, mera ve sit alanlarının dönüşüme uğratılmasının ekosistem, biyolojik çeşitlilik ve yerel gıda güvenliği üzerindeki etkisini değerlendiren herhangi bir rapor hazırlamış mıdır?
9. Bakanlığınız, toplantı, bilgilendirme ve itiraz süreçleri dahil olmak üzere bu projeye ilişkin şeffaflık ve katılımcılık ilkesini güçlendirmek için hangi somut düzenlemeleri hayata geçirmeyi planlamaktadır?